

van het platform te liggen. Nu en dan bewoog hij knikkend het hoofd, blijkbaar een sein, dat het tijd was om te applaudiseren, waaraan het publiek dan ook trouwhartig voldeed. Ondanks zijn schorheid stootte hij van tijd tot tijd vervaarlijke „yells“ uit, kreten, gillen, zooals ze ook wel op een Amerikaans voetbalveld worden vernomen en ik twijfel er aan, of de jakhalzen hem daarin wel overtreffen. Ik denk, dat deze yells nog wel weken, misschien maandenlang in mijn oor zullen blijven hangen. Toch was hij dien avond nog niet helemaal in zijn kracht. Het bekende gebaar, waarbij hij driftig zijn jas uittrekt en zijn boord afrukt en tegen den grond smijt, voerde hij niet uit. Telkens keerde hij echter weer naar zijn papier terug. Want hij had zijn heele rede op schrift voor zich, wat de meeste Amerikaansche predikanten niet zouden durven. Naar men mij vertelde, heeft hij slechts een bepaald aantal redevoeringen en maakt hij niet altijd door nieuwe. De raming liep van 150 tot 300. Als hij ergens vast predikant was, en tweemaal per Zondag moest preeken, zou hij dus een dominee van anderhalf tot drie jaar zijn.

Op deze allerzwaarlijkste manier trachtte hij de boodschap te brengen: het bloed van Jezus Christus Gods Zoon reinigt van alle zonden. Het volle evangelie was het evenwel niet. Hij leerde, zooals de meeste, zoo niet alle „evangelisten“ in Amerika.

Opeens boog Ma Sunday het hoofd en sloot de oogen. Enkele anderen volgden. Daaruit begreep ik, dat Billy Sunday had. Een groot deel van het publiek had er geen erg in. En geen wonder. Elke opwekking tot bidden ontbrak. De gebedsvorm werd geheel gemist. Toen het gebedigd was, sprak hij nog even door. Hij besloot zijn rede niet met een peroratie, maar door onder armgezwaai zich naar alle kanten van de kerk te wenden, naar beneden en naar de gaanderijen en steeds maar te roepen: „Come o'er“, „Come o'er“ (kom hier), zeker wel tot vijftientigmaal toe. Dat beduidde, dat zij die Jezus als hun Verzoener erkenden, inzonderheid zij, die onder zijn „preek“ tot bekeering waren gekomen, zich naar voren zouden begeven, en hem de hand drukken. Een luik op het platform ging open, Billy daalde in een warme jas gewikkeld het trapje af en bleef als voor een onderdeurtje staan. Het publiek aarzelde. Een paar ouden van dagen braken het ijs. Daarop kwamen er meer. Eindelijk stroomde het. Van elken hoek van de kerk. Billy schudde allen de hand en gaf hun enkele woorden mee. Een bepaald ernstigen indruk maakte het niet. Er was nog al gedrang. Sommige „flappers“ (bakvischjes) verloochenden haar natuur niet. Zij stompten elkander in den rug en gielden. Zoo traden ze op Sunday toe. Ik had er genoeg van en vond met eenige moeite een heenkomen. Hoe lang dat defileren wel geduurd heeft, kan ik niet zeggen. Misschien wel tot ik goed en wel weer in den vriendenkring zat.

Welke mijn eindindruk was? Het kon alleszins interessant worden genoemd, maar stichtelijk? Heel nee. Gaarne geloof ik, dat Billy Sunday het oprecht meent. Dat neemt echter niet weg, dat hij in zekeren zin de religie tot een bespottung maakt.

Naar aanleiding van dit bezoek aan den Baptist Temple hoorde ik verhalen van andere beroemde „evangelisten“ in Amerika, die of Bill imiteerden, of hem trachtten te overtreffen, of eigen paden bewandelden. Gaarne zou ik er iets van oververtellen. Maar de indruk van dezen dag is reeds al te lang geworden.

Toen 's morgens de zon heerlijk straalde, werd mij voorspeld, dat we dien dag regen zouden krijgen. Hoe mijn zegsman dat wist? Wel, werd geantwoord, in Philadelphia regent het om den anderen dag. En het kwam uit. 's Avonds goot het.

Trouwens, Philadelphia heeft een eigenaardig klimaat. Na 1 Juni ontvlucht, wie even kan, de stad. De vochtige warmte wordt dan moeilijk verdragen.

O, William Penn, waarom hebt gij uw schoone stad niet in gunstiger klimaat gesticht?

Antimilitarisme en School met den Bijbel.

Met algemeene instemming lezen we in „De Groninger Kerkbode“ van de hand van Ds J. Gispert:

De kwestie van antimilitarisme en ontwapening blijft ook onder ons aan de orde van den dag. Telkens neem ik me voor daarover nu eens een tijdlang te zwijgen, maar allerlei omstandigheden maken het dan weer moeilijk om dat voornemen uit te voeren.

Zoo is er, gelijk algemeen bekend is, op het oogenblik bij de Commissie van Beroep, uitgaande van den Schoolraad voor de scholen met den Bijbel, een zaak ahangig van een christelijk onderwijzer en diens schoolbestuur. Deze onderwijzer schijnt principieel antimilitarist en overtuigd voorstander der vereeniging Kerk en Vrede te zijn. Zijn bestuur acht dat niet in het belang van zijn onderwijs en wil hem daarom ontslag verleenen. Over die kwestie zal eerstdaags die Commissie van Beroep een uitspraak moeten doen.

Voorzover mij bekend staat die Commissie voor

het eerst voor een beslissing inzake een ontslag om deze reden. 't Heeft me dan ook zeer verwonderd, dat dit niet reeds veel eerder noodig geweest is. Tien jaar is het minstens geleden, dat ik op een vergadering van een christelijke vereeniging, welke arbeidsterrein in onze nationale weermacht ligt, in een ernstig debat gewikkeld werd met een christelijk onderwijzer, die de leer der weerloosheid krachtig verdedigde. En sindsdien heeft die leer, een zeer begrijpelijke reactie tegen den grooten oorlog, haar aanhangers zeer zien toenemen ook onder hen, die in de scholen met den Bijbel werkzaam zijn. En de invloed van een onderwijzer is enorm groot. Na den oorlog sprak een Duitscher tegen mij als zijn meening uit, welke meening ik niet tot de mijne gemaakt heb, dat Duitschland den oorlog verloren had door den Duitschen schoolmeester. Hij bedoelde als een onderwijzer Pruis daarmede, dat heel de revolutie van 1918 het werk der meeste socialistische Duitsche onderwijzers geweest zou zijn. Dit staat echter wel vast voor mijn besef, dat de invloed van de school op heel het volksleven buitengewoon groot is. De ontkenning van ons Nederlandsche volk toch is grootendeels aan de openbare school te wijten. De algeheele onbekendheid met den Bijbel, zooals die bij de groote massa, zelfs van de ontwikkelde en beschaafde Nederlanders, gevonden wordt, is toch de droeve vrucht van het onderwijs zonder den Bijbel. De wisselwerking tusschen school en gezin is eenvoudig niet te ontkennen.

Daarom is de kwestie van antimilitarisme en van weerloosheid er dan ook eene van de aller-grootste beteekenis voor heel ons volksleven niet alleen, maar ook in het bijzonder voor onze scholen met den Bijbel. 't Gaat niet over de vraag, zooals sommigen meenen, of een onderwijzer de vrijheid niet kan en mag gelaten worden om voor zijn persoon een voorstander te wezen van weerloosheid en dienstweigering. Wie zoo de kwestie stelt — en dat doen niet weinigen — maakt scheiding tusschen den persoon van den onderwijzer en zijn arbeid in de school. En die scheiding is naar mijn vaste overtuiging ontoelaatbaar in de kringen van de voorstanders van christelijk onderwijs. Als die scheiding toelaatbaar wordt geacht, hebben wij den strijd voor het christelijk onderwijs over heel de linie verloren, of mij is de eigenlijke beteekenis van dien schoolstrijd zoo goed als geheel ontgaan. 't Is die scheiding, welke zoo krachtig juist door de tegenstanders van ons christelijk onderwijs werd en nog steeds wordt voorgestaan. En zoo is de openbare school in sommige streken van ons land geheel in handen van socialistische en zelfs communistische onderwijzers en leeraren gekomen. Dat wordt zelfs door principieele voorstanders van het openbaar onderwijs zoo ernstig betreurd, dat er onder hen zijn die hun kinderen naar christelijke scholen zenden, niet-tegenstaande ze bezwaren hebben tegen het daar gegeven goddelijk onderwijs.

En moeten wij nu soortgelijke toestanden in onze scholen met den Bijbel krijgen? Dat zal geschieden, als er onderwijzers in die scholen zijn, wier persoonlijke overtuiging het is, dat een christen zich niet mag verdedigen en dus ook niet, als de overheid hem roept, zich mag oefenen in den wapenhandel. Dat zal geschieden als schoolbesturen onderwijzers moeten handhaven, die buiten de schooluren publiek propaganda gaan maken voor een vereeniging als Kerk en Vrede en in die vereeniging door modernen met gejuich worden begroet en aan het publiek worden voorgesteld als levende bewijzen dat nu ook „orthodoxe“ menschen tot die vereeniging kunnen toetreden. Dergelijk persoonlijk optreden van onderwijzers is eenvoudig niet te scheiden van hun arbeid in de school en hun invloed op hun leerlingen. Of kunnen die onderwijzers hun persoonlijke overtuiging, als ze de schooldeur binnentreden, buiten op het schoolplein laten? Zij zijn toch tot opvoeden geroepen. Ze hebben door hun onderwijs toch karakter te vormen. Op de banken voor hen zittende kinderen. Zij zijn geen arbeiders, die met dood materiaal te werken hebben. En de kinderen, die ze hebben te onderwijzen en te helpen opvoeden, hooren hun niet toe, maar aan de ouders in de eerste plaats. Hebben die ouders dan niet het recht, om niet te zeggen den plicht, er voor te zorgen, dat hun kinderen school-onderwijs ontvangen van mannen en vrouwen, die hun volle overtuiging in dat onderwijs leggen en niets van die overtuiging achterhouden? En nu kan toch zeker niet naar waarheid worden beweerd, dat de leer van de weerloosheid en van de daarmede noodzakelijk voortvloeiende dienstweigering ooit de in de Gereformeerde Belijdenis vastgelegde leer van Gods Woord is. Nu kan toch moeilijk worden volgehouden, dat het antimilitarisme genoemd moet worden de zuivere consequentie te zijn van een Gereformeerde levens- en wereldbeschouwing. Daarom moet een onderwijzer, die dit meent, of op dit punt in zijn onderwijs neutraal zijn, of op dit punt ingaan tegen de overtuiging van ouders, die hun kinderen aan zijn onderwijs, vorming en opvoeding hebben toevertrouwd. Het eerste is in een school met den Bijbel niet te dulden, daar ze geboren is uit den strijd tegen al wat „neutraal“ genoemd wordt. Het tweede is evenmin toelaatbaar in een school met den Bijbel, want als ouders de zekerheid niet hebben dat hun kinderen geestelijk veilig zijn in die school, waartoe zouden ze hun kinderen dan aan die school toevertrouwen? En nu staat bij een onderwijzer, die overtuigd antimilitarist en voorstander van weerloosheid en dus ook van dienstweigering is, het sein, naar onze Gereformeerde Schriftbeschouwing, geestelijk niet veilig.

Dat moet in onze ernstige dagen goed verstaan worden, want de zuivere consequentie van antimilitarisme is ongehoorzaamheid aan Gods dienaren en dus medewerken aan de groote wereldrevolutie.

Immiddels is de beslissing reeds gevallen. Het ontslag van den onderwijzer werd gehandhaafd. Een geval van harde noodzaak.

Onze kinderen mogen met zulke theoriën niet worden vergiftigd.

Beproeft alle dingen.

Er zijn van die teksten, die gedurig worden misbruikt. Op zulk een misbruik wordt herhaaldelijk gewezen. Maar het schijnt niet te baten. Het eenige middel is, dat men op hetzelfde aambeeld blijft hameren. Tot die teksten behoort ook dit schriftwoord, waarop Ds Hey in de „Zeeuwsche Kerkbode“ wijst.

Wanneer we de woorden, die boven dit artikel staan, tusschen aanhalingsteekens zetten is dat om aanstonds te laten uitkomen, dat het niet ons voornemen is er op te gaan aandringen, dat men alle dingen zal gaan beproeven — juist het tegendeel! — maar dat we over die uitdrukking, zooals die vaak wordt misverstaan en misbruikt, iets in 't midden willen brengen om van dat misbruik af te manen.

Dat woord toch uit 1 Thessal. 5: 21, en dat daar volledig luidt: „beproeft alle dingen en behoudt het goede“, wordt heel vaak misbruikt, ook door misverstand.

Het wordt vaak gebruikt om den weg te banen naar allerlei verkeerde dingen. Er zijn van die dingen, waarvan een Christen zich moet verre houden, omdat ze zondig zijn. Toch kan de begeerte daarnaar wel eens uitgaan. Ook wel bij een geloovige, die ook nog een oude natuur heeft en tot alle kwaad geneigd is. Daardoor kan de begeerte uitgaan naar zondige vermaken, slechte boeken, verkeerde leeringen en zoo meer.

En bijzonder wel in onzen tijd is het gevaar daarvoor groot. De wereldgelijkvormigheid wordt zorgbarend groot. En daarbij doet zich dan het verschijnsel ook voor, dat wat in wezen wereldgelijkvormigheid is, zich niet als zoodanig aandient. De begeerte naar het zondige huilt zich dan in het schoone kleed van belangstellend onderzoek. En een vermaning om aan die dingen niet mee te doen wordt dan afgewezen met een beroep op het Schriftwoord uit 1 Thessal. 5. Men zegt dan: maar er staat toch: onderzoekt alle dingen en behoudt het goede. Dat staat er dan wel niet precies zoo. Want er staat niet „onderzoek“, maar „beproeft“. Maar omdat in hun gedachtengang het woord „onderzoek“ beter past dan het woord „beproeft“, maken zij dan — vaak zonder opzet — die wijziging.

Het is dan wel niet overbodig de juiste beteekenis van die woorden in 't licht te stellen.

Daarvoor is natuurlijk noodig te letten op het verband. Ze volgen op de vermaning: veracht de profetieën niet. En deze vermaning wordt weer voorafgegaan door het woord: bluscht den Geest niet uit.

Tusschen deze drie vermaningen nu bestaat een nauwe samenhang. Om de werking van Gods Geest niet te bluschen is noodig, dat men de profetieën niet veracht.

Daaruit blijkt, aan welke werkingen van den H. Geest hier moet gedacht worden; aan die werkingen n.l. die profeteeren tot vrucht hadden.

In de Christelijke kerk deed zich in 't begin van haar bestaan en opkomt ook voor het verschijnsel der z.g.n. profetieën. Over dat profeteeren handelt de apostel Paulus uitvoerig in 1 Cor. 14. Daaruit blijkt, dat dit profeteeren niet allereerst was een voorzeggen van toekomstige dingen — hoewel dat niet was uitgesloten — maar een verkondigen van de waarheid Gods onder bijzondere drijving des Geestes: een profeteeren, dat bedoelde stichting, vermaning en vertroosting (1 Cor. 12: 3). Die profetieën nu, die vrucht waren van een bijzondere werking des Geestes, mochten niet worden veracht, anders zou de Geest worden gebluscht.

Dat de apostel met deze vermaning kwam, wil nog niet zeggen, dat men daar de profetieën al verachtte. Toch was er gevaar voor. Een profetisch woord is lang niet altijd een aangenaam woord, maar vaak een woord, dat den mensch tot tegenspraak prikkelt. Als daar in de gemeente iemand opstond om onder drijving des Geestes een profetisch woord te spreken en dat woord was dan niet naar het hart der hoorders, dan kon het wel eens gebeuren dat men, om dat woord van z'n kracht te berooven, het verachten zou. En die verachting kan dan wel eens op de bezieling van zulk een profeet werken als een straal water op vuur. Dan kon die bezieling gebluscht worden. Maar dan zou ook het profetisch woord worden gestuit. En dit zou tot schade zijn van de gemeente. Daarom mochten de profetieën niet worden veracht.

Op deze vermaning laat dan de apostel volgen: beproeft alle dingen (of: alles): behoudt het goede.

De vermaning om de profetieën niet te verachten sloot niet in, dat nu ook alles als profetie moest worden aanvaard, wat zich als zoodanig aandient. In zijn uitlegging van den eersten Corinthierbrief schrijft Ds J. van Andel op blz. 243: „Deze profetische bezieling kan niet gelijk gesteld worden met de inspiratie van de profeten en de apostelen; waardoor zij onfeilbaar geleid werden. Het woord van die profeten en apostelen valt buiten de critiek. En Paulus wil, dat men de profetieën in de gemeente beproeven zal. Er konden valsche profeten opstaan. Het kon ook zijn dat een profeet onopzettelijk en onbewust het goddelijk licht door eigen immengelen verontreinigde. Deze bezieling door Gods Geest sloot niet in zich, dat de man, die er uit sprak, tegen alle dwaling bewaard werd.“

Noodig was, die profetieën te beproeven. En dat bedoelt de apostel met de vermaning: beproeft alles, n.l. wat u als profetie wordt aangediend, en behoudt het goede daarin.

Dat dit alleen de bedoeling van den apostel kan geweest zijn, is, bij eenig nadenken, toch wel duidelijk. Het kan immers nooit zijn bedoeling geweest zijn te willen zeggen, dat wij alle dingen zonden moeten beproeven. Dat zou een onbegonnen werk zijn niet alleen, maar zelfs de poging daartoe zou verkeerd zijn. Een mensch, die alles wil doen, doet tenslotte niets goed. Een man, die van alles aanpakt, mislukt.

Maar wat als profetie zich aandient, dat moet beproefd worden, of het n.l. overeen kwam met datgene, wat reeds als Gods Woord werd aanvaard. Voorzover het daarmee overeenkwam was het goed en moest het behouden worden. Voorzover het daarmee niet overeenkwam moest het verworpen worden. Tot dat beproeven der profetie was de gemeente geroepen,

om-
zal-
den
van
bela-
ting
V
we,
E
te
king-
loof-
N
om-
zou
de
gel-
een
tot
goc-
te d
den
zoo's
zulk
we c
M
Al
van
van
Gode
ook
misl-
bep-
wor-
men
tekst
geloc-
W
man-
den
Als
zouden
geven
H. S.
manusc
waarin
dit o.l.
van ge-
dezer v
bied, w
neer de
dergelij
Aan
zelf nie
Frans

le dingen.

orden mis-
delijk ge-
nige middel
meren. Tot
rop Da Hey

tikel staan,
aanstonds
emen is er
in zal gaan
ar dat we
rdt misver-
en brengen

n dat daar
shoudt het
door mis-

banen naar
die dingen,
den, omdat
naar wel-
lie ook nog
geneigd is
ondige ver-
en en zoo

waar daar-
ordt zorg-
verschijnsel
migheid is,
te naar het
van belang-
aan die
ten met een
5. Men zegt
dingen en
niet precies
„beproeft”,
ord „onder-
”, maken zij
beteekenis

op het ver-
d de profes-
orafgegaan
t. bestaat een
Gode Geest
e profetien

an den H.
werkingen

begin van
chijnsel der
it de apostel
ijkt, dat dit
gen van toe-
gesloten —
Gode onder-
steeren, dat
ing (1 Cor.
en van een
niet worden
luscht.

im, wil nog
l verachte-
oord is lang
vaak een
rikkelt. Als
der drijving
ken en dat
orders, dan
l woord van
En die ver-
g van zulk
vuur. Dan
dan zou ook
dit zou tot
mochten de

stel volgen:
et goede.
verachten
moest wor-
ndende. In
rief schrijft
fetiache be-
st de inspi-
raardoor zij
die profeten
ilus wil, dat
ven zal. Er
ook zijn dat
et goddelijk
le. Dezo be-
dat de man,
rd werd.”

En dat be-
ft alles, n.l.
behoudt het

stel kan ge-
el duidelijk
reest zijn te
den moeten
rk zijn niet
u verkeerd
et tenslotte
ikt, mislukt.
dat moest
in mot dat-
naard Voor-
het goed en
het daarmee
worden. Tot
te geroepen.

omdat zij de zalving heeft van den H. Geest. Door die zalving des H. Geestes kan de gemeente, wanneer ze den toetsteen van het Woord Gods aanlegde, het echte van het onechte onderscheiden om dan het echte te behouden tot haar stichting, vermaning en vertroosting.

Wanneer we dit woord alzo recht verstaan, zien we, dat het ook ons wat te zeggen heeft.

En dat is wel allereerst dit, dat men ophoude het te misbruiken als een verlot tot gewaagde onderzoeken, waarvan de conscientie zegt dat ze ongeoorloofd zijn.

Neen, de H. S. komt niet met den dwazen en onmogelijken eisch, dat een mensch alle dingen zou moeten onderzoeken om dan het goede te behouden.

Om het dwaze van deze redeneering in helder licht te stellen, heeft men wel eens het volgende voorbeeld gebruikt. Ge zet iemand, die medicijn noodig heeft, in een apotheek, waarin ook vergiften zijn en zegt dan tot hem: beproeft nu al die dingen en behoudt het goede. Als de man zoo dwaas was om naar dien raad te doen, liep hij gevaar al gauw zich aan een vergif ten dood te eten. Daarom denkt ook niemand aan zoo'n dwaasheid. Maar diezelfde dwaasheid, die tot zulke noodlottige gevolgen zou kunnen leiden, moeten we dan niet op ander terrein gaan toepassen.

Maar daar is hier ook op een tweede zaak te letten.

Al eenige malen wezen we op de misleidende actie van „Kerk en Vrede”, die, onder den schoonen schijn van Gods wil te vertolken, leeringen brengt, die van Gods Woord duidelijk afwijken. Aan boos opzet behoeft ook daarbij niet gedacht te worden. Daar kan ook zelfmisleiding bij zijn. Maar hier geldt de vermaning: beproeft, wat er als een vertolking van Gods wil wordt aangedien en behoudt het goede. Wanneer men die theoriën zoekt aannemelijk te maken met een tekst, neemt dan dat alles maar niet dadelijk goedgelooft aan, maar beproeft het.

Wanneer gedaan wordt naar deze apostolische vermaning, dan zal de gemeente, die de zalving heeft van den H. Geest, zich daardoor niet laten misleiden.

Als we dit uitnemende artikel ook mogen beproeven, zouden we den geachten schrijver in overweging willen geven om de Heilige Schrift niet aan te duiden als H. S. en den Heiligen Geest niet als H. Geest. In een manuscript moge dit te billijken zijn, in een persstuk, waarin alle woorden voluit worden geschreven, behoort dit o.i. niet te geschieden. Het is natuurlijk een kwestie van gevoel, maar wij voor ons vinden het voluit schrijven dezer woorden meer in overeenstemming met den eucharistie, welke ons past. Wij zouden er niet op wijzen, wanneer de schrijver daarin alleen stond. Telkens komen we dergelijke afkortingen in onze kerkelijke pers tegen.

Aan de voortreffelijkheid van dit stuk doet dit vanzelf niet af.

Frappez toujours!

HEPP.

Generale Synode der Geref. Kerken te Arnhem.

3e zitting.

De zitting van Dinsdagmorgen werd geopend met zang van Psalm 68 : 6, waarna de praeses voorging in gebed. De presentielijst werd gelezen.

Prof. Dr. S. Greydams, voor het eerst ter Synode aanwezig, betuigt door optaan zijn instemming met de belijdenisschriften. De acta der vorige zitting werden vastgesteld.

Enkele ingekomen stukken werden aan de agenda toegevoegd. Prof. Waterink werd ook toegevoegd aan Commissie I, als praes-adviseur.

Van Prof. Sebestyen uit Hongarije kwam een telegram met zegenbede.

De N. Dunssema rapporteerde namens Commissie II (Kerkrecht) over het voorstel der Geref. Kerk van Doorn, door de Part. Synode van Utrecht aan de Synode doorgezonden, van den volgende inhoud:

„De Particuliere Synode besluit bij de aanstaande Generale Synode er op aan te dringen, ten einde aan Prof. Dr. A. Noordzij zijn door vele Kerken begeerd en gewaardeerd optreden (het spreken van een stichtelijk woord) te laten voortzetten waaraan een einde is gemaakt door het besluit der Synode te Groningen, 1927 Acta art. 112; aan sub c van bedoeld besluit toe te voegen:

„wanneer zich buitengewone gevallen voordoen, die redelijkerwijs hieronder niet kunnen worden gerekend, wordt de daarbij betrokken Classis gemachtigd in dezen naar bevind van zaken te handelen.”

In de classis Utrecht en de Particuliere Synode van Utrecht, kan dit voorstel geen meerderheid vinden.

De Classis Zwolle deed het verzoek aan de Synode, om over deze zaak een uitspraak te doen.

De conclusies der commissie hielden in:

1e. om aan het verzoek van den Kerkeraad van Doorn niet te voldoen, omdat de Synode het karakter van het praeparatoir examen moet handhaven, terwijl niet goed te begrijpen is, welke de „buitengewone gevallen” zijn waarop de Kerkeraad doelt; en bovendien de noodzakelijkheid niet ingezien wordt om voor zulke gevallen afzonderlijke bepalingen te maken.

2e. aan het verzoek van de Classis Zwolle niet te voldoen, omdat de bepalingen der Generale Synode 1927 duidelijk genoeg zijn ter beoordeeling van dit geval.

Na korte discussie werden deze conclusies zonder hoofdlijke stemming aanvaard.

De H. H. Schoemakers rapporteerde namens dezelfde commissie over de vraag der Particuliere Synode van Gelderland, gedaan op verzoek van de classis Arnhem betreffende den geestelijken arbeid onder de Nederlanders in Rijn-Pruisen en Westfalen.

De voorgestelde conclusies werden aanvaard:

De Synode, kennis genomen hebbende van het verslag (1929) der Deputaten van de Classis Arnhem en van het verzoek om steun voor hun arbeid in Rijn-Pruisen en Westfalen, besluit:

a. haar dank uit te spreken aan genoemde Deputaten en Br Boersma (die daar arbeidt), voor het werk, door haar verricht.

b. gaarne aan het verzoek te zullen voldoen om de Kerken krachtig op te wekken, dien gezegden arbeid te gedenken in

den gebede en financieel te steunen. In 't bijzonder die Kerken deze zaak op het hart te binden, die van den arbeid voor ouder-schenden van haar leden mogen profiteren.

Met betrekking tot een „bidachricht” van de gemeente Eger in Hongarije werd na rapport door Ds Schoemakers namens Commissie II, uitgesproken:

a. dat dit verzoek van deze bepaalde Hongaarsche gemeente niet ondersteund is door andere gemeenten in haar ressort, en b. dat de Synode niet in de gelegenheid is, de aanvraag te controleren en derhalve de noodige gegevens mist, besluit op dit verzoek, het noodde ook, afwijzend te beschikken.

Naar aanleiding van een vraag van den Kerkeraad der Geref. Kerk te Enkhuizen: „of 't op den weg onzer Kerken ligt aan de verdrukten Christenen in Rusland financieel steun te bieden, en zoo ja, of door Uwe vergadering het adres voor dezen steun kan aangewezen worden,” werd na rapport van Ds Schoemakers uitgesproken:

De Synode, toejuichend de gedachte, dat de barmhartigheid onzer Gereformeerde Kerken zich niet heeft te beperken tot de grenzen van ons land en de Gereformeerden daarbuiten, maar ook den nood der gansche Christenheid mede heeft te lenigen, is van meening, dat elke plaatselijke kerk na grondig onderzoek heeft te beoordeelen of zij in een gegeven geval steun zal bieden, ja dan neen. Is een Kerk gekomen tot het besluit, hulp te bieden, dan zal ze zelf ook wel het adres voor steun weten te vinden.

De heer G. van Zeggelaar las het rapport van Deputaten voor de correspondentie met de Hooge Overheid, opgesteld door Prof. Dr. H. Bouwman en bracht namens Commissie III rapport hierover uit.

Overeenkomstig dit rapport werd deputaten dank gebracht en gedecoreerd.

Ds Joh. Jansen rapporteerde namens Commissie III over het voorstel van de Particuliere Synode van Utrecht, dat de Synode „zooveel doemlijk bevordert, dat in alle Gereformeerde Kerken van Nederland een uniforme regeling komt ten aanzien van de bevestiging van gemengde huwelijken”.

Na eenige discussie werd op voorstel van Dr. Dijk besloten, deze zaak aan de Commissie terug te zenden, met verzoek om breder uitgewerkt rapport.

Prof. Dr. H. Bouwman rapporteerde namens Commissie III over het verzoek van den Kerkeraad der Chr. Gereformeerde Kerk te Winnipeg (Canada) betreffende de verzending van attestaties.

Naar aanleiding hiervan werd besloten:

a. aan de Gereformeerde Kerken in Nederland dringend aan te bevelen, dat de kerkeraaden zorg dragen, dat zij, wanneer leden hunner Kerk naar Canada verhuizen, aan den kerkeraad ter plaats, waarheen zij zijn vertrokken, mede te deelen, dat N. N. met attest naar een Kerk in Canada is vertrokken, of zoo de plaats van vestiging niet bekend is, de kerkeraaden hiervan kennis geven aan een bekenden kerkeraad, opdat deze hem opspore en geestelijke bevestiging kan volgen.

b. van dit besluit mededeeling te doen aan den kerkeraad van Winnipeg.

Ds J. E. Goudappel rapporteerde namens Commissie V over het rapport der Deputaten van de Generale Synode van Groningen voor Radio-kerkuitzending.

De Commissie stelde voor:

1e. den arbeid der Deputaten voor den Radio-kerkdienst goed te keuren en hen onder dankzegging voor 't geen door hen werd verricht, te dechargeeren voor het beheer der financiën;

2e. voor dezen arbeid wederom vijf deputaten te benoemen;

3e. aan deze Deputaten op te dragen:

a. er naar te staan, dat op zoo groot mogelijk aantal Zondagen een zender voor het uitzenden van Kerkdiensten van Geref. Kerken worde beschikbaar gesteld;

b. de uitzending van Kerkdiensten van onderscheidene Geref. Kerken voor zoover die daartoe bereid zijn en daarvoor in aanmerking komen, te regelen;

c. de collecten en bijdragen, die te deser zake inkomen, te beheren en zoo voordelig mogelijk te besteden;

d. voorts al datgene te doen, dat de eere Gods in de uitbreiding van Gods Koninkrijk te dezen opzichte bevordert kan, mede door de zoogenaamde morgenwijdingen met evangeliserende strekking en indien mogelijk de ziekenzorg;

e. aan de eerstvolgende Generale Synode, zoowel aangaande de verrichte werkzaamheden als aangaande de financiën, rapport te doen.

Deze conclusies werden na korte discussie aanvaard.

De Synode werd hierop toegesproken door Rev. R. M. Knox van de Free Church of Scotland. Zijn toespraak werd door Prof. Dr. G. Ch. Aalders vertaald en beantwoord.

Ds J. J. Miedema bracht, mede namens den heer H. Wrieters van Groningen, rapport uit over de financiën der Synode van Groningen.

De inkomsten bedroegen f. 28.142,47; na dekking van een tekort van f. 6000.— was er een saldo van f. 354.—

Ds T. Gerber rapporteerde namens Commissie V over deze rekening en concludeerde tot goedkeuring der rekening en décharge aan Ds Miedema en den heer Wrieters, onder dank voor hun arbeid.

De praeses legde op dit woord van dank nog nader den nadruk.

Ds Douma leidde met een enkel woord een voorloopige begroting voor deze Synode in.

Het moderamen meent, dat voor de kosten der Synode een bedrag van f. 20.000 noodig is.

Dit werd goedgekeurd.

De quota werden aldus vastgesteld:

Groningen f. 2400; Friesland (Noord) f. 1500; Friesland (Zuid) f. 1200; Drenthe f. 800; Overijssel f. 1400; Gelderland f. 1400; Utrecht f. 1200; Noord-Holland f. 2500; Zuid-Holland (Noord) f. 2400; Zuid-Holland (Zuid) f. 3200; Zeeland f. 1100; Noord-Brabant en Limburg f. 500; Bentheim en Oost-Friesland f. 200; Batavia f. 200.

De zitting werd hierna geschorst.

Middagvergadering.

De middagvergadering werd geopend met zang van Psalm 119 : 3.

Besloten werd om Ds Jac. van Nes en Ds C. Kapteijn, missionaire dienaren des Woords voor de Zending onder de Joden, als adviseerende leden tot de Synode toe te laten voor de behandeling van de zaken betreffende de zending onder de Joden.

Ds N. Y. van Goor rapporteerde namens Commissie IV over het rapport van de Deputaten der Generale Synode van Groningen voor de Zending onder de Joden.

Na breede discussie werden de voorgestelde conclusies naar de commissie teruggezonden met verzoek om met betrekking tot de uitbreiding van den arbeid nog een conclusie in te tusschen.

Naar aanleiding van een discussie over de belegging van de gelden voor de Jodenzending werd aan het moderamen opgedragen, nader advies uit te brengen over de belegging van de gelden in het algemeen.

De heer W. Nienhuis rapporteerde namens Commissie V over het rapport van de Classis 's-Gravenhage inzake het uitschrijven van een bededag. Sinds de Synode van Groningen werd alleen een bededag uitgeschreven in tal van landen m.n. in Rusland op 23 Februari 1930 voor den nood der Christenheid. De Classis werd op voorstel der Commissie wederom aangewezen voor het eventueel uitschrijven van een bededag.

Prof. Dr. Waterink rapporteerde namens Commissie IV over

de „vergadering van vertegenwoordigers der zending Kerken en de deputaten der Generale Synode”.

De Synode besloot overeenkomstig het voorstel:

Goed te keuren het besluit van deputaten, dat met medewerking van deputaten geregelde vergaderingen zullen worden gehouden van de vertegenwoordigers der verschillende zending kerken ter bespreking van gemeenschappelijke zaken, te besluiten, dat de regeling van deze materie verder aan deputaten en aan de bedoelde vergadering zal worden overgelaten, en dat telkens om de drie jaren aan de Synode over den gang van zaken, zooveel het betreft den arbeid der deputaten belangende deze vergadering, rapport behoort te worden uitgebracht.

Prof. Waterink rapporteerde voorts over een schrijven van Ds A. F. Keuchenius, te Soest, beroepend miss. Dienaar des Woords te Utrecht voor Poerwoerd, met verzoek, dat van de Generale Synode een krachtige opwekking uitga tot de Kerken in het vaderland in het algemeen en van Amsterdam en Rotterdam in het bijzonder om het zoonodige Zendingswerk onder de inlandsche bevolking der Indische stoomers met kracht aan te vatten en dat zij de Geref. Kerk van 's-Gravenhage-West opwekke, het Zendingswerk aan te vatten onder de Javaansche bevolking, die binnen het ressort van genoemde Kerk een tehuis hebben.

Overeenkomstig het voorstel der Commissie sprak de Synode uit, de Synode, van oordeel, dat door Ds Keuchenius hier ongetwijfeld een gewichtige zaak wordt aangeroerd, zich verheugend over het feit, dat bleek dat de Kerken van Rotterdam en Delfshaven dezen arbeid aanvankelijk aandacht schonken, van oordeel, dat het niet doemlijk is, in deze materie thans reeds een bepaald besluit te nemen,

besluit aan de te benoemen deputaten voor de Zending de bedoelde vraagstellingen onder de aandacht te brengen, ter fine van nader advies tegen de e.v. Generale Synode.

In overeenstemming met het rapport van Prof. Waterink, namens Commissie IV, werden Deputaten voor het examen naar art. IV Zendingsorde, onder dank voor hun arbeid gedecoreerd.

Nog rapporteerde Prof. Waterink over een schrijven van den heer D. H. Krijger te Pajeti, dat overeenkomstig zijn voorstel in handen werd gesteld van de te benoemen deputaten voor de Zending onder de Heidenen en Mohammedanen, opdat na ingewonnen advies van de „algemeene vergadering” op Soemba, te zamen met eventuele andere wijzigingen der Zendingsorde, deze wijziging worde behandeld en ook over dit schrijven aan een volgende Synode een voorstel worde gedaan.

Dr. K. Dijk bracht hierna het rapport van Curatoren der Theol. School, uit.

Ds E. Kolthoff bracht namens Commissie II verslag uit over dit rapport.

Allereerst werd besproken het rapport van curatoren. Ds Meijerink en Ds Klaarhamer lieten hierbij hun stem hooren tegen het voorstel tot afschaffing van het admidsie-examen.

Over dit voorstel werd bij zitten en opstaan gestemd. Geen der adviseerende leden verklaarde zich tegen. Van de leden bleek een zevental tegen te zijn. Het voorstel werd hiernoe aangenomen.

Ds Kolthoff had de volgende conclusies gesteld:

a. de broeders Curatoren dank te zeggen voor den arbeid tijdens deze drie jaren aan de Theol. School besteed en voor het daarover uitgebracht verslag;

b. het voorstel aangaande de verandering van art. 13 alinea 1, van het „Reglement voor de theol. opleiding aan de Theol. School”, volgens bijlage VI bij het Rapport van H.H. Curatoren aan te nemen;

c. de Kerkeraaden op te wekken, te bevorderen, dat het weekblad „De Barmh.”, dat met de Theol. School in zoo nauw verband staat, meer worde gelezen in de Kerken.

Dese werden a.h.st. aangenomen.

Na dankgebed door Ds Douma werd de zitting gesloten.

4e zitting.

De zitting van Vrijdagmorgen werd geopend met zang van Psalm 123 : 1, waarna de praeses voorging in gebed. Na het appél nominaal en regeling van enkele huishoudelijke zaken, wenschte de praeses alsnog Prof. Dr. J. Ridderbos geluk met zijn benoeming tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw, gedenkend voorts de benoeming van Ds P. Bos tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau, dit in zijn kwaliteit van president-curator der Theol. School.

Ds N. IJ. van Goor rapporteerde nader over de zending onder de Joden. Namens Commissie IV deelde hij mede, dat voor uitbreiding van den arbeid het oog moest worden geslagen op het buitenland. In 't geheel werken thans onder de 120.000 Joden in ons land 6 zendingen. Dit terrein is dus voldoende bewerkt. Aan het aanvatten van dezen arbeid zijn echter groote moeilijkheden verbonden. Daarom is breedvoerig onderzoek vooraf noodig.

De volgende conclusies werden thans betreffende dit onderwerp vastgesteld:

1e. Goed te keuren den arbeid der deputaten voor de Zending onder de Joden verricht en hen te dechargeeren voor het beheer der financiën.

2e. Voor deze Zending te benoemen vijf deputaten met drie secund.

3e. Aan deze deputaten op te dragen:

A. De contracten met de Kerk van 's-Gravenhage (Oost) en van Amsterdam te bestendigen.

B. Den arbeid van bestaande Zendings-Comité's, die uitgaan van den kerkeraad, te steunen en de oprichting van zulke Comité's, waar dit nog mogelijk is, te bevorderen.

C. De zaak van de Zending onder de Joden te bepleiten, in het bijzonder ook door het verzorgen van het eigen Zendingblad.

D. Gelet op nog zooveel braakliggend arbeidsterrein onder de Joden, inzonderheid ook in het buitenland en gelet op de gebreken oeffervaarigheid van de Gereformeerde Kerken, ernstig te overwegen op welke wijze aan den Zendingsarbeid van de Gereformeerde Kerken uitbreiding moet worden gegeven of in Nederland of door het kiezen en bezetten van een arbeidsterrein in het buitenland; bijaldien het laatste hun het meest gewenscht voorkomt, een plan te dier zake voor te bereiden en ter beslissing voor te leggen, zoo mogelijk reeds aan de volgende Synode.

E. Tot alle kerken het verzoek te richten minstens eenmaal 's jaars in alle samenkomsten op den Zondag of den eersten Kerstdag een collecte te houden voor de zending onder de Joden en deze door deputaten vanwege de Classis benoemd of te benoemen te doen innen en aan den quacitor der deputaten van de Generale Synode te doen afdragen, met dien verstande, dat kerken, die zelf in eigen kring Zendingsarbeid onder de Joden verrichten, na overleg met de deputaten der Generale Synode een bedrag van ten minste 10 pCt. dezer collecten storten in de algemeene kas.

F. Het beheer der aanwezige en inkomende gelden.

G. Het doen van de vereischte uitgaven.

De praeses dankte hartelijk de deputaten voor hun omvangrijken arbeid en eveneens Ds Van Nes, die langen tijd alleen dit werk heeft verricht. Blijve de Heere hem tot dezen arbeid bekrachtigen.

Hartelijk verwelkomde spr. Ds Kapteijn, die pas dezen arbeid heeft aangevat. Moge hun beider werk dienstbaar zijn aan de bevordering van de komst van Gods Koninkrijk ook onder de Joden.

Spr. herdacht dankbaar den veelvuldigen arbeid, dien Ds J. P. Tazelaar 20 jaren lang als deputaat voor de Zending onder de Joden heeft verricht. Hij verzocht thans, niet meer in aan-